

Τα κόκκινα λουστρίνια Ειρήνη Μάρρα

Λογοτεχνικός είδος.

Το κείμενο είναι ένα από τα διηγήματα της συλλογής της Ειρήνης Μάρρα, με τίτλο «Η τριλογία του δίφραγκου».

Τίτλος.

Ο τίτλος αναφέρεται στα κόκκινα λουστρίνια που προορίζονται για δώρο στην αγαπημένη του πρωταγωνιστή και τα οποία γίνονται τελικά αφορμή να ωριμάσει, συνειδητοποιώντας την πραγματικότητα.

Θέμα.

Ένας νεαρός βιοπαλαιστής σε κάποια βόλτα του είδε την όμορφη κόρη του δασκάλου και την ερωτεύτηκε. Η μητέρα του δούλευε ως καθαρίστρια στο σπίτι τους και έτσι είχε την ευκαιρία να ανταλλάξει κάποιες κουβέντες με την κοπέλα. Κάποια στιγμή σκέφτηκε να της κάνει δώρο ένα ζευγάρι παπουτσιά. Είχε μετρήσει με την παλάμη του το πόδι της για να φτιάξει το σωστό νούμερο παπουτσιού και άρχισε να μαζεύει χρήματα για την πραγματοποίηση του σχεδίου του. Αγόρασε από τον βυρσοδέψη ένα κομμάτι κόκκινο γυαλιστερό λουστρίνι και κρυφά κάθε βράδυ στο εργαστήριο, όπου δούλευε, έφτιαχνε και τα γοβάκια. Έκανε όνειρα ότι όταν θα της έδινε το δώρο του, αυτή θα τον συμπαθούσε. Όταν τα τελείωσε, τα πήρε στο σπίτι του για να συζητήσει με τη μητέρα του, πώς θα έφθανε τα δώρο του στην αγαπημένη του. Τότε για πρώτη φορά πρόσεξε την αδελφή του πόσο φτωχικά ήταν ντυμένη και αποφάσισε να χαρίσει σε αυτήν τα όμορφα γοβάκια, γιατί τα χρειαζόταν περισσότερο από την κόρη του δασκάλου, που μάλλον θα της ήταν περιττά.

Το διήγημα λοιπόν αναφέρεται στην αίσθηση του οικογενειακού καθήκοντος και στην βαθιά αδελφική αγάπη που είναι πιο δυνατή από τον έρωτα.

Διάρθρωση ενοτήτων.

- **1^η ενότητα:** «Το είχε βάλει από καιρό... και παραμόνευε την ώρα»: Η αγορά του κόκκινου λουστρινιού και η κατασκευή των παπουτσιών.
- **2^η ενότητα:** «Η κόρη του δασκάλου... τον συμπάθαγε, ποιος ξέρει»: Η παρουσίαση της κόρης του δασκάλου και ο κρυφός έρωτας του τσαγκάρη.
- **3^η ενότητα:** «Την κρίσιμη μέρα... φαλτσέτα με το τραγούδι»: Οι ώριμες σκέψεις και το δώρο των παπουτσιών στην αδελφή.

Νοηματική εμβάθυνση.

Ο ήρωας συγκεντρώνει χρήματα προκειμένου να αγοράσει δέρμα για να κατασκευάσει ένα ζευγάρι λουστρινένια γοβάκια, τα οποία ακόμη δεν γνωρίζουμε για ποιον λόγο τα κατασκευάζει. Τα χρήματα τα είχε κρυμμένα και δεν έχει αποκαλύψει σε κανέναν τα σχέδιά του. Η μυστικότητα του σχεδίου του τον αναγκάζει να εργάζεται ως αργά στο τσαγκαράδικο και για να μην τον καταλάβει το αφεντικό του αλλά και

για να μην μείνει πίσω η δουλειά του μαγαζιού. Το μεράκι του τσαγκάρη στην κατασκευή των παπουτσιών μας κάνει να καταλάβουμε πως τα προόριζε για μια ξεχωριστή περίπτωση.

Στη συνέχεια αποκαλύπτεται ο σκοπός του μικρού τσαγκαρόπουλου: θέλει να χαρίσει τα γοβάκια στην κόρη του δασκάλου με την οποία είναι κρυφά ερωτευμένος. Με την κίνηση αυτή πιστεύει πως θα μπορούσε να την κάνει να τον προσέξει. Τα αγνά συναισθήματα του αγοριού συγκινούν τον αναγνώστη, ο οποίος παράλληλα συνειδητοποιεί την τραγικότητα του τσαγκαρόπουλου, αφού η διαφορά της κοινωνικής τάξης που υφίσταται ανάμεσα στα δύο παιδιά, θα αποτελέσει εμπόδιο στην πραγματοποίηση των προθέσεών του.

Στην τελευταία ενότητα, παρουσιάζεται η μικρή αδερφή του τσαγκάρη, η οποία λόγω της φτώχειας της οικογένειάς τους, είναι ατημέλητη και κυκλοφορεί με ένα ζευγάρι χαλασμένα ξώφτερνα παπούτσια. Το αγόρι παρατηρώντας την αδερφή του σκέφτεται πόσο πολύ έχει ανάγκη από ένα ζευγάρι κανονικά παπούτσια και ότι η κόρη του δασκάλου δεν τα έχει πραγματικά ανάγκη. Έτσι το σχέδιο του να της δώσει τα γοβάκια ώστε να την χαροποιήσει του φαίνεται μάταιο. Αποφασίζει λοιπόν, να δωρίσει τα παπούτσια στην αδερφή του, η οποία και τα έχει περισσότερη ανάγκη και παίρνει πολύ περισσότερο από όσο θα χαιρόταν η κόρη του δασκάλου.

Το τσαγκαρόπουλο εξαιτίας της βιοπάλης ωριμάζει γρήγορα και προτιμά να εκφράσει την αγάπη του στην αδελφή του, παρά να εκδηλώσει το ερωτικό του συναίσθημα σε μια κοπέλα που μάλλον δεν πρόκειται να ενδιαφερθεί γι' αυτόν με τον ίδιο τρόπο.

Ερμηνεία ιδιαίτερων σημείων.

- **«Ένα κομμάτι κόκκινο γυαλιστερό λουστρίνι.»:** το λουστρίνι είναι ένα είδος δέρματος πολυτελείας, γιατί καταστρέφεται γρήγορα. Επομένως παραπέμπει στην καταγωγή της κόρης του δασκάλου που φαίνεται στο νεαρό αρχοντική. Το κόκκινο συμβολίζει την έλλειψη προβλημάτων της όμορφης κοπέλας.
- **«Ένα κομμάτι απ' τη λαχτάρα της καρδιάς του.»:** το λουστρίνι το αγόρασε με αιματηρές οικονομίες, επειδή το λαχταρούσε πολύ, επειδή η καρδιά του λαχταρούσε πολύ την κοπέλα για την οποία προοριζόταν.
- **«Καρφάκι και μαντινάδα, φόντι και τραγούδι, ψίδι και αναστεναγμός.»:** οι τεχνίτες όταν τραγουδούν, δείχνουν ότι απολαμβάνουν τη δουλειά τους. Πιο συγκεκριμένα, ο μικρός βιοπαλαιστής έβαζε όλη την τέχνη του στα γοβάκια, γιατί αγαπούσε την κοπέλα και η καρδιά του αναστέναζε από έρωτα.
- **«Η κόρη του δασκάλου.»:** σε παλιότερες εποχές το επάγγελμα του δασκάλου ήταν στοιχείο κοινωνικής υπεροχής και ήταν αποδεκτός από όλους, γιατί ίσως ήταν ο μοναδικός φορέας γνώσης.

- **«Όλα του φαίνονταν σκιές.»:** από την αγωνία του να μιλήσει στη μητέρα του, όλα του φαίνονταν ανάξια να τα προσέξει, σαν σκιές.
- **«Σβήστηκε μονοκοντυλιά η κόρη του δασκάλου.»:** ο νεαρός παρατηρώντας την αδελφή του συνειδητοποιεί ότι αυτή χρειάζεται τα γοβάκια, γιατί δεν έχει άλλα και γιατί θα νιώσει καλύτερα σαν προσωπικότητα. Η κόρη του δασκάλου από την άλλη, έχει πολλά παπούτσια και επιπλέον πιθανότατα δεν θα νιώσει τίποτα για τον μικρό τσαγκάρη.

Τα πρόσωπα.

- **Τσαγκαρόπουλο:** είναι παιδί εργατικό, φιλότιμο και ικανός στις συναλλαγές. Διαθέτει τις απαιτούμενες γνώσεις του επαγγέλματος του, είναι τολμηρός, ανυπόμονος και ενθουσιώδης. Νιώθει ενοχές για την φτώχεια της οικογένειάς του και όταν συνειδητοποιεί τις ευθύνες του, ωριμάζει, νιώθει στοργή για την αδερφή του, είναι αποφασιστικός και ευαίσθητος.
- **Η κόρη του δασκάλου:** είναι πλούσια και όμορφη. Ανήκει στην ανώτερη κοινωνική και οικονομική τάξη, αφού είναι η κόρη του δασκάλου και ζει μια ζωή χωρίς στερήσεις, σε αντίθεση με την οικογένεια του μικρού τσαγκαρόπουλου.
- **Η αδελφή του μικρού τσαγκαρόπουλου:** είναι ταπεινή, σεμνή, υποταγμένη στη μοίρα της και σιωπηλή. Είναι κατώτερης κοινωνικής και οικονομικής τάξης.

Αφηγηματική οργάνωση.

Αφήγηση/αφηγητής: πρόκειται για τριτοπρόσωπη αφήγηση, με αφηγητή παντογνώστη, ο οποίος δεν συμμετέχει στην ιστορία αλλά παρεμβαίνει σε αυτήν σχολιάζοντας. Ο διάλογος απουσιάζει εντελώς. Η αφήγηση ξεκινά από το μέσο της υπόθεσης. Πρόκειται για την αφηγηματική τεχνική, γνωστή από τα ομηρικά έπη, *in media res*. Με αναδρομική αφήγηση αναφέρεται το κόκκινο λουστρίνι, το πώς αποκτήθηκε, πώς βρέθηκε το σχέδιο και πώς κατασκευάστηκαν τα παπούτσια. Με την ίδια τεχνική, παρουσιάζεται η κόρη του δασκάλου και όταν ο νεαρός βρίσκεται στο σπίτι του με τα γοβάκια ολοκληρωμένα. Οι περιγραφές είναι σύντομες και παρουσιάζουν την ομορφιά του λουστρινιού, την κόρη του δασκάλου, τον τρόπο που βλέπει τα πράγματα στο σπίτι του ο νεαρός και την αδελφή του.

Χρόνος: άγνωστος.

Τόπος: το τσαγκαράδικο και το σπίτι του μικρού βιοπαλαιστή.

Γλώσσα και Ύφος.

Γλώσσα: η γλώσσα του κειμένου είναι δημοτική με πολλές καθημερινές εκφράσεις και στοιχεία από τη γλώσσα των τσαγκάρηδων.

Ύφος: το ύφος του κειμένου είναι απλό και λιτό και προς το τέλος γίνεται συγκινητικό με έντονα διδακτικό στοιχείο.

Εκφραστικά μέσα (ενδεικτικά).

- **Υπερβολή:** γύρισε όλους τους δρόμους, όλα του φαίνονταν σκιές.

- **Μεταφορές:** *το είχε βάλει από καιρό στο μάτι, θα τον παίρναν στο μεζέ, θα τη γιόμιζαν χαρά μόνο.*
- **Προλήψεις:** *θα της έφτιαχνε, θα περίμενε, θα πήγαινε, θα τα 'δινε, θα πηδούσε, δεν γνώταν να 'χει ξαναβάλει, θα χαιρότανε, θα τον συμπάθαγε.*
- **Εικόνες:** *η εικόνα της κατασκευής των παπουτσιών, η εικόνα της περιγραφής της κόρης του δασκάλου, η εικόνα της περιγραφής της αδερφής, η περιγραφή της χαράς της αδερφής.*